

[Startside](#) > ... > [Dine Rettigheder](#) > [Grundlæggende Rettigheder](#) > [Erhverv Og Menneskerettigheder](#) > [Sweden](#)

Erhverv og menneskerettigheder

Indholdet er leveret af
Sverige

Sverige

1. Hvilken form for retsbeskyttelse har jeg i dette land, hvis jeg har været udsat for en erhvervsrelateret menneskerettighedskrænkelser? Omfatter denne beskyttelse skadeserstatning?

I Sverige sondres der ikke mellem erhvervsrelaterede menneskerettighedskrænkelser og andre former for menneskerettighedskrænkelser. Der er ingen særlovgivning på området for erhverv og menneskerettigheder. Retsmidlerne i det svenske retssystem er i overensstemmelse med de internationale menneskerettighedskonventioner, som Sverige har undertegnet.

Retsbeskyttelse mod menneskerettighedskrænkelser er fastsat i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og Sveriges Grundlov.

Hvis det er din opfattelse, at dine menneskerettigheder er blevet krænket, findes der flere myndigheder, som du kan henvende dig til, afhængigt af hvad der er sket.

Du kan begære domstolsprøvelse, kontrol af et svensk kontrolorgan eller klage til de nationale kontaktpunkter.

Domstolsprøvelse

I de fleste tilfælde kan du på den ene eller den anden måde få din sag behandlet af en domstol. Strafferetlige overtrædelser kan blive bragt for retten af en anklager. Hvis anklageren vælger ikke at retsforfølge, kan du i nogle tilfælde have mulighed for selv at gøre det. I sidste ende kan du anlægge en erstatningssag mod staten.

Der findes tre typer domstole i Sverige:

- de almindelige domstole, som består af byretter (*tingsrätt*), appeldomstole (*hovrätt*) og den øverste domstol (*Högsta domstolen*)
- de almindelige forvaltningsdomstole, f.eks. forvaltningsdomstole (*förvaltningsrätt*), appeldomstolene i forvaltningsretlige sager (*kammarrätt*) og den øverste domstol i forvaltningsretlige sager (*Högsta förvaltningsdomstolen*)
- specialdomstolene, som afgør tvister inden for forskellige specialområder som f.eks. arbejdsretten (*Arbetsdomstolen*).

Anmod et svensk kontrolorgan om kontrol

De forskellige ombudsmænd kontrollerer, at menneskerettighederne overholdes.

Enhver, som mener, at vedkommende selv eller en anden person er blevet fejlagtigt eller uretfærdigt behandlet af en myndighed eller en tjenestemand ved en myndighed inden for den statslige eller kommunale sektor, kan klage til Rigsdagens ombudsmand (*Justitieombudsmannen*). Rigsdagens ombudsmand udøver tilsyn med anvendelsen af love og andre forskrifter inden for offentlig forvaltning.

Ifølge mandatet omfatter Rigsdagens ombudsmands tilsyn også "andre personer, hvis ansættelse eller

tredjeland (dvs. uden for EU, Island, Norge og Schweiz), gælder i stedet, at der kun kan anlægges sag mod datterselskabet ved en svensk domstol på særlige betingelser.

3. Hvis krænkelsen er begået af et svenskejet eller svenskledet datterselskab med hovedsæde i et andet EU-land eller i Island, Norge eller Schweiz, er mulighederne for at anlægge en sag mod datterselskabet ved en svensk domstol begrænset til undtagelsestilfælde.

Almindelige betingelser for svensk kompetence

Svenske domstole skal af egen drift undersøge, om der foreligger svensk kompetence. At et søgsmål er omfattet af svensk kompetence indebærer, at en svensk domstol har kompetence til at behandle det og træffe afgørelse om sagens realitet.

I sager, hvor det krænkende selskab (sagsøgte) har hjemsted i et EU-land, finder Bruxelles I-forordningen anvendelse. Forordningen indeholder imidlertid også en række kompetenceregler, hvis anvendelse ikke afhænger af, hvor sagsøgeren har hjemsted. Hvis sagsøgte har hjemsted i Island, Norge eller Schweiz afgøres kompetencespørgsmålet af Luganokonventionen. Hvis sagsøgte ikke har hjemsted i EU eller i et land, der har undertegnet Luganokonventionen, afgøres kompetencespørgsmålet ved analog anvendelse af reglerne om lovvalg i kapitel 10 i Sveriges retsplejelov under hensyntagen til det grundlæggende krav, at der skal være en svensk retlig interesse for, at en svensk domstol kan behandle sagen.

Bopælen for den person, som har fået krænket sine rettigheder, har generelt ikke betydning for anvendelsen af Bruxelles I-forordningen. I nogle tilfælde er det imidlertid en betingelse, at sagsøgeren er bosiddende i en medlemsstat, eller at den omstændighed, som ligger til grund for kompetencen, kan henføres til en medlemsstat.

Det er afgørende, at de omstændigheder, der danner grundlag for kompetencen, skal foreligge på det tidspunkt, hvor sagen anlægges ved domstolen.

Gældende lov

Hvilket lands lovgivning, der skal finde anvendelse på et søgsmål som følge af en rettighedskrænkelse, som behandles af en svensk domstol, afgøres af den svenske domstol ved anvendelse af svensk international privatret. Dette indebærer som udgangspunkt, at lovgivningen i det land, hvor skaden er opstået, skal finde anvendelse. Hvis en menneskerettighedskrænkelse har fundet sted uden for Sverige, vil offerets søgsmål derfor sjældent blive behandlet i henhold til svensk lovgivning. Dette gælder, uanset om personen har valgt at formulere sit søgsmål på aftaleretlige (en ansættelseskontrakt) eller ikke-aftaleretlige forhold (i fraværet af en ansættelseskontrakt). Hovedårsagen hertil er, at tilknytningen til Sverige ikke er tilstrækkelig stærk.

Indholdet af udenlandsk lovgivning er til forskel fra indholdet af svensk lovgivning et bevisspørgsmål ved de svenske domstole. En person, som baserer sit søgsmål på udenlandsk lovgivning, skal derfor fremlægge bevis herfor, f.eks. i form af en ekspertudtalelse. Dette kan medføre visse omkostninger.

Selv hvor et søgsmål er underkastet udenlandsk lovgivning, kan der være et vist råderum for svenske domstole til at anvende svensk lovgivning i det omfang, der er et spørgsmål om internationalt bindende regler, eller hvor udenlandsk lovgivning strider mod svensk offentlig orden. Disse sikkerhedsventiler anvendes imidlertid meget sjældent. I afventning af retspraksis fra f.eks. Den Europæiske Unions Domstol og de svenske domstole, er det endvidere ikke klarlagt i hvilket omfang et erstatningssøgsmål vedrørende en menneskerettighedskrænkelse giver anledning til anvendelse af disse undtagelsesregler, f.eks. som følge af mangler i beskyttelsen af rettigheder i det land, hvor skaden opstod.

En persons praktiske muligheder for at anlægge sag ved en svensk domstol

Under forudsætning af at der foreligger svensk kompetence, og at der er et beskyttet krav, som kan gøres gældende (f.eks. på grundlag af gældende udenlandsk lovgivning), er adgangen til de svenske domstole forholdsvis god. Endvidere er de retlige muligheder for, at en udenlandsk person kan optræde som part i en svensk tvist, i princippet sammenlignelige med, hvad der gælder for svenske borgere.

Hvis en udenlandsk person støder på finansielle eller andre praktiske hindringer i forhold til at rejse til den relevante domstol i Sverige, kan det formodes, at domstolen vil løse dette ved f.eks. at tilbyde fremmøde pr.

telefon eller videolink.

Visse udenlandske statsborgere, som ikke er bosiddende i Sverige, og som anlægger søgsmål mod en svensk juridisk person ved en svensk domstol, skal på sagsøgtens anmodning stille sikkerhed for sagsøgtens fremtidige sagsomkostninger. Hvilke udenlandske statsborgere og juridiske personer, der er undtaget for kravet om sikkerhedsstillelse, er fastsat i *Tilkendegivelse om undtagelser i visse tilfælde for udenlandske sagsøgere om at stille sikkerhed for sagsomkostninger* fra den 15. maj 2014.

Mulighederne for en udenlandsk person med hensyn til at sikre offentlige midler til omkostninger forbundet med domstole og ombudsmanden er begrænsede, i hvert fald hvis personen er statsborger i et land udenfor EU. Den største mulighed for offentlig finansiering er, når erstatningskrævet fremsættes som et individuelt krav i forbindelse med en straffesag. Mulighederne for at finde en privat finansieringsløsning er ellers stort set afhængige af udlændingens personlige økonomiske og sociale forhold.

Yderligere oplysninger

Memorandum til udenrigsministeriet vedrørende en persons mulighed for at anlægge sag mod et svensk selskab ved en svensk domstol som følge af menneskerettighedskrænkelser begået i udlandet. Mannheimer Swartling (2015)

<https://docplayer.se/7222881-Promemoria-till-utrikesdepartementet.html>

Yderligere oplysninger om, hvordan du anlægger sag ved domstolene, er tilgængelige på webstedet <https://www.domstol.se/en/>

4. Kan ombudsmandsinstitutioner, ligestillingsorganer eller nationale menneskerettighedsinstitutioner bistå ofre for erhvervsrelaterede menneskerettighedskrænkelser, der er begået af europæiske transnationale selskaber uden for Den Europæiske Union? Kan disse organer undersøge min sag, hvis jeg ikke er EU-borger og ikke bor i EU? Findes der andre nationale offentlige tjenester (såsom et arbejds- eller miljøtilsyn), der kan undersøge min sag? Hvor kan jeg finde oplysninger om mine rettigheder?

Se spørgsmål 1.

Det svenske menneskerettighedsinstitut behandler ikke individuelle klager vedrørende menneskerettighedskrænkelser.

5. Er europæiske transnationale selskaber i henhold til national lovgivning forpligtet til at stille klagemekanismer eller mæglingstjenester til rådighed ved krænkelser foranlediget af deres erhvervsaktiviteter? Gælder disse forpligtelser også for krænkelser, der har fundet sted uden for EU? Hvem i dette land er ansvarlig for at føre tilsyn med disse aktiviteter? Foreligger der offentlige rapporter med oplysninger om, hvordan systemet fungerer?

Et selskabs egne tvistbilæggelsesmekanismer

Selskaber har et ansvar for at sikre, at deres aktiviteter ikke krænker nogens menneskerettigheder, og forsøge, såfremt et selskab har forårsaget eller bidraget til eller er blevet koblet hertil, at finde en måde, hvorpå situationen kan afhjælpes for den krænkede. Sådan afhjælpning kan bestå i at give en undskyldning, økonomisk eller ikke-økonomisk kompensation eller noget andet, som den krænkede og selskabet er enige om. Situationen er mere kompliceret, hvis et selskab ikke har bidraget til nogen negativ indvirkning, men indvirkningen er direkte

forbundet med dens virksomhed. I sådanne tilfælde, og hvis selskabet har tilstrækkelig indflydelse i forhold til at kunne håndtere den negative indvirkning, skal selskabet benytte denne indflydelse.

Der er ingen standardmodel for, hvordan et selskab bedst kan tilrettelægge sine egne klage- og tvistbilæggelsesmekanismer. Hvert selskab må selv beslutte, hvad der er passende ud fra sine specifikke forhold.

Nogle pejlemærker:

- Åbenhed – fremme en dialog med dem, som er påvirket af selskabets adfærd
- Forhandlinger og drøftelser med arbejdstagerrepræsentanter – udgør ofte et godt grundlag for effektive foranstaltninger i sager vedrørende ansatte
- Retningslinjer for, hvordan personer i et selskab kan slå alarm internt om forseelser, hvordan alarmerne skal følges op, og hvordan personer, der slår alarm, skal beskyttes
- System for håndtering af klager, hvor personer uden for selskabet, som føler, at de eller andre er blevet påvirket eller vil blive påvirket negativt af selskabet, kan gøre selskabet opmærksomt på problemet på en sikker og anonym måde.

Regeringen har indført ny lovgivning om rapportering af bæredygtighed for store selskaber, som er mere ambitiøs end EU-direktiverne, klarere kriterier for bæredygtighed i loven om offentlige kontrakter og stærkere retsbeskyttelse af whistleblowere.

I december 2016 trådte ny lovgivning om rapportering af bæredygtighed i kraft. Lovgivningen indebærer, at alle store selskaber med mere end 250 ansatte nu er forpligtet til at foretage rapportering om bæredygtighed. Foruden information om miljøpåvirkning, sociale forhold, lighed og forebyggelse af korruption skal rapporterne, når dette er nødvendigt for at forstå selskabets udvikling, stilling og resultater, også omfatte information om foranstaltninger for at sikre respekten for menneskerettigheder, herunder arbejdstagerrettigheder.

Rigsdagen vedtog derudover i januar 2017 streng lovgivning for at beskytte ansatte, der slår alarm om alvorlige forseelser i deres arbejdsgivers virksomhed ("whistleblowing"). Denne særlige beskyttelse indebærer, at ansatte, som udsættes for repressalier fra deres arbejdsgiver, vil være berettiget til erstatning.

Offentlige rapporter

Erhverv og menneskerettigheder: Håndgribelige brister og mangler i svensk ret. Rapport til det svenske kontor for offentlig forvaltning. Enact Sustainable Strategies (Enact), et konsulentfirma med speciale i bæredygtig erhvervsudvikling og bæredygtig iværksætteri.

[Erhverv og menneskerettigheder: Håndgribelige brister og mangler i svensk ret. Enact \(statskontoret.se\)](https://statskontoret.se)

6. Har jeg særlige rettigheder, hvis jeg som offer i en udsat situation søger erstatning som følge af en erhvervsrelateret menneskerettighedskrænkelse? Har jeg adgang til retshjælp og på hvilke betingelser? Hvilke omkostninger dækkes af retshjælpen? Har jeg adgang til retshjælp på samme betingelser, hvis jeg ikke er EU-borger eller ikke bor i EU?

Ofre for erhvervsrelaterede menneskerettighedskrænkelser har ikke særlige rettigheder (se spørgsmål 1).

Der er mulighed for at opnå retshjælp i henhold til retshjælpsloven (1996:1619). Det er altid domstolen eller retshjælpsmyndigheden (*Rättshjälpsmyndigheten*), der afgør, om du har ret til retshjælp.

Retshjælp gælder først og fremmest for private personer, dvs. ikke for foreninger, selskaber eller lignende. En erhvervsdrivende eller et dødsbo kan i undtagelsestilfælde opnå retshjælp.

Dine økonomiske midler baseres på grundlag af din beregnede årsindkomst før skat. Der fradrages 15 000 SEK for hvert barn, som du bidrager med underhold til, op til højst 75 000 SEK. Beløbet kan også justeres, hvis du har

formue eller gæld, der påvirker din betalingsevne. For at modtage retshjælp må dine finansielle midler ikke overstige 260 000 SEK/årligt. Når du får besked om, at du får retshjælp, skal du selv betale nogle af omkostningerne. Retshjælp er aldrig helt gratis for voksne, og den del, som du selv betaler, kaldes retshjælpsafgift. Din retshjælpsafgift kan aldrig være højere end omkostningerne for retshjælpen.

Retshjælpsgaranti er en form for forsikring, der i de fleste tilfælde indgår i indbo-, bolig- og fritidshusforsikringer. Retshjælpsgaranti indebærer, at din forsikring kan betale en del af dine omkostninger til en jurist eller advokat. Vilkårene for retshjælpsgaranti kan variere fra forsikringsselskab til forsikringsselskab, så det er vigtigt, at du undersøger vilkårene for din forsikring.

§ 35 i retshjælpsloven (1997:404) fastsætter hvilke udenlandske statsborgere, der er ligestillet med svenske statsborgere i spørgsmål om retten til retshjælp i henhold til retshjælpsloven.

■ Sidste opdatering: 12/08/2025

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.